

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0020-74
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького
ID ОП у ЄДЕБО	5018
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Психологія, Першого рівня вищої освіти, 05 Соціальні та поведінкові науки, 053 Психологія
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	https://nadpsu.edu.ua/litsenzuvannia-ta-akredytatsiia/vidomosti-pro-samootsiniuvannia-osvitnoi-prohramy/
Посилання на звіт експертної групи	

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	05 Соціальні та поведінкові науки
Дата засідання	16.12.2019
№ протоколу	9
Доповідач	Кривенко Ірина Степанівна

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однієї із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

<> відсутні

Обґрунтування:

довге поле

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В	ОП має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії ЗВО. Цілі та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних ОП. Освітня програма передбачає можливість досягти результатів навчання,	Е	Стратегія та місія ОП хоч і затверджені Вченою радою Академії та розміщені на офіційному веб-сайті (https://nadpsu.edu.ua/osvita/osvitni-proekty/). Водночас, мета ОП та інші аспекти її проектування викликають ряд зауважень. Зокрема: 1. Мета ОП визначена некоректно, не відображає специфіку підготовки спеціалістів-психологів, з неї незрозуміло, кого саме готує програма. Рекомендовано змінити акцент на підготовку фахівців-психологів, які спеціалізуються на роботі у військовій сфері (а не навпаки, як вказано в меті ОП, адже із наявною ціллю програма повинна була б функціонувати в рамках галузі 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону», або принаймні бути міждисциплінарною, до того ж, при самооцінюванні ОП неодноразово посилаються саме на особливості освіти у цій галузі). 2. При описі галузевого контексту до уваги взято лише професійний стандарт підготовки офіцера-прикордонника – рекомендовано в більшій мірі враховувати специфіку галузі у контексті підготовки психологів. 3. Розміщення ОП на веб-сайті та ситуація воєнного

		<p>відповідно до кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікації. Разом з цим, зазначені слабкі сторони хоча і не є суттєвими, не дозволяють визначити цю ОП як зразкову.</p>	<p>конфлікту в державі не є достатніми доказами врахування інтересів усіх стейкхолдерів. Доцільно провести зустрічі із представниками зацікавлених сторін для коригування змісту ОП до їхніх потреб, та відобразити це у відповідних документах (наприклад, протоколах зустрічей).</p> <p>4. Необхідно привести ОП у відповідність стандарту ВО зі спеціальності 053 Психологія. Відповідно до наданої самим ЗВО разом із формою самооцінювання ОП 2016 року, та у відомостях самооцінювання зазначені сфери працевлаштування (ОП 2016) випускників програми, які виходять значно за межі діяльності Державної прикордонної служби, у той же час, зазначений набір компетентностей, яких набуває на ОП здобувач ВО, та відповідні навчальні дисципліни, їх зміст та обсяг, вважаємо недостатніми для підготовки фахівців у зазначені галузі. Водночас, пошук по сайту дав змогу виявити розміщену там також ОП 2018 (https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/opp_bakalavr_psykholohiia.pdf), яка зазнала змін, зокрема, там зазначено, що програма є вузько спеціалізованою (сфери працевлаштування – первинні посади офіцерського складу Державної прикордонної служби України (інших військових формувань, утворених відповідно до законів України)), водночас, перелік компетентностей та програмних РН розширено. Задля подальшого ефективного функціонування повинна або відобразити в оновленій ОП розширення програмних РН, або бути реформованою як ОП у галузі 25 із відповідною спеціалізацією з психології.</p> <p>5. Оновлена відповідно до затвердженого 24.04.2019 р. Стандарту вищої освіти зі спеціальності «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОП повинна бути опублікована на офіційному веб-сайті та</p>
--	--	--	--

				перебувати у загальному доступі. Навіть якщо програма досі перебуває на перегляді у Замовника (із незалежних від розробників ОП причин), вважаємо за доцільне розмістити у вільному доступі її проект.
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В	Однією з сильних сторін ОП є структурованість, логічність, послідовність, а також передбачення достатньої кількості годин на самостійну роботу (1031 год.). Формування практичних навичок навчання, які можна засвоїти та продемонструвати під час стажування у своїй професійній діяльності в підрозділах (органах державної прикордонної служби) також є сильною стороною даної ОПП. З огляду на те, що даний навчальний заклад є військовим навчальним закладом, індивідуальна траєкторія навчання реалізується через	Е	1. Аналіз матриці компетентностей ставить під сумнів якість структури ОП. Зокрема, у представленій на сайті Академії ОП 2016 року https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/opp_bakalavr_psykholohiia_2016.pdf , відповідно до додатку Л1 «Матриця зв'язків між навчальними дисциплінами (модулями) результатами навчання (компетентностями)» компетентність F19 (Уміння здійснювати контроль за виконанням встановлених вимог, чинних норм, правил і стандартів у психологічній роботі) реалізується вивченням 1 дисципліни (ПП05 Соціальна та вікова психологія), F18 (Володіння навиками обробки даних математичної статистики) – двох дисциплін (ПП06 Психотренінг, ЗП06 Соціологія, етика та естетика та релігієзнавство), F17 «Уміння здійснювати професійний добір відповідно до індивідуальних особливостей прикордонників» не реалізується жодною дисципліною, що є неприпустимою практикою, та не відображено в експертному звіті, натомість, декларована чіткість структури, логічність і послідовність ОП. За змістом назви дисциплін та відзначені РН ставлять під сумнів можливість досягнення цих РН на відповідних дисциплінах. Ретельно оцінити ОП зразка 2018 року не вдається – хоча вона і розміщена на веб-сторінці (https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/opp_bakalavr_psykholohiia.pdf), та копія цього документу не відображає матриці у повній мірі, містить пропуски відповідних таблиць (наприклад, п.2.2). 2. ОПП не відповідає вимогам чинного законодавства

		<p>вибір курсантом теми курсової та наукової роботи за участі у військово-науковому товаристві ВНТК. У якості рекомендації можна зазначити необхідність поступового введення кількості кредитів вибіркових освітніх компонентів відповідно до вимог п.15 ч.1 ст.62 ЗУ «Про вищу освіту».</p> <p>Виходячи зі специфіки військового закладу вищої освіти, а також необхідності на сучасному етапі готувати військових офіцерів та фахівців-психологів для потреб охорони державного кордону в умовах російської агресії, зазначені слабкі місця не можуть вважатися суттєвими.</p>	<p>щодо забезпечення 25% вибіркових дисциплін у навчальному плані. Відображені у відомостях самооцінювання та експертному звіті вільний вибір ЗВО та ОП абітурієнтом, а також вибір тематики наукових досліджень не є альтернативами до вибіркових дисциплін, та є додатковим показником академічної свободи. Запропоновані експертами аргументи щодо того, що відсутність можливості реалізації студентом індивідуальної траєкторії навчання зумовлена специфікою закладу та актуальною ситуацією військового напруження не є достатніми для порушення Закону України «Про вищу освіту», враховуючи той факт, що ОП передбачає підготовку за спеціальністю 053, а не є принаймні міждисциплінарною чи реалізовуваною за спеціальністю 25. Рекомендовано збільшити кількість вибіркових дисциплін у навчальному плані на 2020 рік відповідно до вимог чинного законодавства.</p> <p>3. Практична підготовка здобувачів лише на чверть стосується набуття професійних компетентностей із заявленої спеціальності (053 Психологія), адже 6 із 8 кредитів практичної підготовки спрямовані на діяльність на посадах інспекторського складу прикордонних підрозділів, і лише 2 кредити – на посаді заступника керівника підрозділу з персоналу, де можливим є відпрацювання навиків та набуття власне компетентностей, пов'язаних з роботою психолога. В ОП 2018 року обсяг кредитів, відведених на практичну підготовку, збільшено до 10, утім коментарів щодо того, скільки з них стосується набуття власне професійних компетентностей із психології, отримати не вдалося. Для ОПП зі спеціальності 053 рекомендовано збільшити кількість передбачених навчальним планом кредитів практичної підготовки для набуття саме психологічних компетентностей.</p>
--	--	--	--

				<p>4. За наявного розподілу кількості кредитів, де із загальних 240 кредитів 133 відведено на «фахову підготовку» здобувачів, 107 – на «військово-прикордонну», не зрозуміло загалом, чому це не міждисциплінарна ОПІ.</p> <p>5. При підготовці здобувачів ВО на ОП доцільно більше уваги приділяти розвитку «м'яких» навичок.</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p>	В	<p>Навчальним закладом організовано доступ до освітньої програми, правил прийому абітурієнтів, які не містять дискримінаційних положень. В ЗВО визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час</p>	В	

		реалізації освітньої програми. Проте є необхідність в організації практики проведення професійно-психологічного відбору за індивідуально-психологічними характеристиками, які є особливими для зазначеної ОП та розробці організаційних документів з питань регулювання визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті.		
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	А	Відповідність критерію можна визначити як зразковий та можливий до розповсюдження на інші ЗВО.	В	<p>1. На ОП викладачами використовуються різноманітні форми та методи викладання. Водночас, в ОП рекомендовано уточнити, як саме відповідні форми і методи навчання пов'язані з досягненням конкретних програмних РН.</p> <p>2. Наведена у звіті можливість обирати тематику наукових робіт здобувачами ВО вбачається одним із аспектів академічної свободи, у той же час – не єдино можливим доказом студентоцентрованого підходу, який у значно більшій мірі повинен бути врахований при доопрацюванні / реформуванні ОП, зокрема, через запровадження можливостей вибору здобувачами навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством.</p>

				<p>3. Експертами з'ясована наявність внутрішньої Інтернет-платформи для здобувачі ВО, де представлені необхідні навчальні матеріали. Водночас, рекомендовано забезпечити широке інформування громадськості щодо особливостей ОП, зокрема, відобразити на веб-сайті оновлену ОП чи принаймні її проект, стратегію розвитку Академії (яку неможливо знайти на сайті, хоча у відомостях самооцінювання ОП вказується на її розміщення там) тощо.</p> <p>4. Рекомендовано активніше відобразити у навчальному плані, через відповідні спеціалізовані дисципліни, впровадження НПП результатів власних наукових досліджень, адже у контексті фахової підготовки ОП представляє головню загально-психологічні дисципліни, специфічні навчальні дисципліни, відповідно до аналізу ОП, відображені у недостатній мірі (їх обсяг складає всього 7 кредитів, ПП12 та ПП17). В оновленій ОП 2018 року цей обсяг взагалі зменшений до 6 кредитів, відведених на вивчення 1 дисципліни (ОК 24).</p> <p>5. Рекомендовано посилити інтернаціоналізацію ОП у контексті студентського навчання. Зі слів гаранта ОП та експертів, чимало викладачів залучені до міжнародних проектів, утім, попри деклароване здобування студентами подвійних дипломів, насправді ЗВО має на увазі отримання кваліфікації з психології та військового звання, обидва – за результатами навчання в Академії, що не стосується міжнародної діяльності ЗВО.</p>
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна	А	Повна відповідність	В	<p>Форми контролю заходів вбачаємо не до кінця чіткими, відтак, складно оцінювати їх валідність. При описі змісту курсів у силабусах чи їх аналогах рекомендовано вказувати критерії оцінювання курсу, кількість та специфіку контрольних заходів в межах дисципліни, а не лише узагальнені методи контролю і оцінювання</p>

доброчесність				навчальних досягнень – студенти повинні бути поінформовані про оцінювання в деталях, аби мати змогу коректно розподілити зусилля для виконання відповідних завдань.
Критерій 6. Людські ресурси	А	Повна відповідність	В	Відзначимо сильні сторони ОПП за цим критерієм, зокрема, залучення роботодавців до атестаційних екзаменів, розробки змісту ОПП, зрозумілість процедури конкурсного відбору, рейтингування та заохочення НПП, функціонування Школи педагогічної майстерності для викладачів без педагогічного стажу, наявність менторського супроводу молодих викладачів досвідченими колегами. Попри це, рекомендовано: 1) посилити залучення роботодавців до аудиторних занять, оскільки на ОПП такої практики немає, 2) оскільки ця програма позиціонує себе як освітньо-професійна із значним акцентом на формуванні прикладних навичок та компетентностей, що допоможуть випускникам одразу приступити до виконання професійних обов'язків, більший акцент при підборі НПП зробити не тільки на академічній (що відображено у таблиці з відомостями про викладачів), але й на професійній компетентності (досвідом професійної діяльності у відповідній сфері). Гарантом зазначено, що усі викладачі на ОП є кандидатами чи докторами наук, водночас, професійній компетентності викладачів не приділено достатньої уваги.
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В	Фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми у повній мірі забезпечують	В	

		<p>досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання. Проте, у якості рекомендації щодо удосконалення вважаємо за необхідність збільшити кількість комп'ютерів у приміщенні бібліотеки Академії (позитивним є те, що придбання комп'ютерів передбачено у кошторисі на наступний рік). Академією забезпечується безоплатний доступ викладачів, курсантів та студентів до інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОП. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що</p>		
--	--	--	--	--

		<p>виходить з встановлення і своєчасного доведення необхідних вимог безпеки, забезпечення їх виконання; суворе виконання санітарних норм і вимог військових статутів щодо розміщення курсантів, організації їх харчування та інших видів матеріального і побутового забезпечення; організація точного виконання розпорядку дня; своєчасне і повне доведення до кожного курсанта встановлених норм забезпечення; усунення або зниження до встановлених меж впливу шкідливих факторів на здоров'я. Встановлений регулярний зворотній зв'язок з курсантами щодо вирішення різного роду конфліктних</p>		
--	--	---	--	--

		ситуацій, а також застосування превентивних заходів щодо попередження та врегулювання таких випадків.		
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	А	Повна відповідність	В	<p>Сильною стороною ОП є практика опитування випускників про їх труднощі у становленні в посадах, якість засвоєних компетентностей та їх відповідність вимогам професійної діяльності. Хоча на акредитованій ОП ще не було першого випуску, є підстави вважати, що така практика буде збережена і для актуальної ОП.</p> <p>Водночас, вважаємо за доцільне висловити побажання щодо покращення якості ОП за цим критерієм:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У відомостях самооцінювання зазначається, що ЗВО «планується перегляд та адаптація ОПП відповідно до вимог викладених у [Стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти від 24.04.2019 № 565]». На час здійснення набору здобувачів на 2019/2020 навчальний рік цей перегляд уже повинен був бути здійсненим, то ж групі забезпечення доцільно активізувати роботу над оновленням ОП. 2. Рекомендовано посилити залучення здобувачів вищої освіти на ОП до процесів перегляду та внесення змін навчального плану на ОП, зокрема, через проведення фронтальних анонімних опитувань про різні аспекти навчального процесу, а не лише фокус-груп за участі лише частини здобувачів (старост навчальних груп та керівників студентського самоврядування).
Критерій 9. Прозорість та публічність	В	Внутрішні (локальні) нормативно-правові акти, що діють в ЗВО, є легкодоступними на	В	<p>Рекомендовано посилити роботу над веб-сайтом, зокрема:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Більше уваги приділити роботі з інтернет-ресурсами, адже при пошуку веб-сторінки Академії у Google перша

		<p>офіційному сайті навчального закладу для усіх, чії права та обов'язки вони регулюють. Самі правила чіткі, зрозумілі, доступні та є такими, що регулярно впроваджуються в практику застосування у межах ОП. ОПП 053 Психологія оприлюднена в установлені терміни, однак, обсяг інформації про освітні компоненти у відкритому доступі (мережі Інтернет) є недостатнім.</p>		<p>реакція на запит стосується посилання на сайт Державної прикордонної служби України, де окрема сторінка відведена Академії. Водночас, на цій сторінці немає необхідної інформації щодо діяльності ЗВО, відображеної у повній мірі, та не розміщений гіперлінк на основний сайт Академії (https://nadpsu.edu.ua/). Це ускладнює пошук інформації та може бути причиною некоректного її відчитування.</p> <p>2. Розмістити у вільному доступі інформацію щодо оновленої ОП чи її проекту. Враховуючи те, що ОП розглядає можливість абітурієнтом вільного вибору ЗВО та освітньої програми при вступі як аспект реалізації ним академічної свободи, інформація про освітні компоненти ОП повинна бути представлена у вільному доступі та в найновішій редакції.</p> <p>3. Наповнити інформацією сторінки структурних підрозділів ЗВО, зокрема, щодо діяльності Кафедри психології та морально-психологічного забезпечення, яка, імовірно, в основній мірі забезпечує підготовку спеціалістів за акредитовуваною ОП, зокрема, надати інформацію про кадровий склад кафедри, навчальний контент та методичне забезпечення дисциплін, тематику наукових досліджень, роботу студентських організацій, іншу інформацію.</p>
Критерій 10. Навчання через дослідження	-	-	-	-

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

1. Привести ОП у відповідність стандарту ВО зі спеціальності 053 Психологія (із відповідним переглядом програмних результатів навчання та коригуванням навчального плану відповідно до специфіки підготовки спеціалістів для роботи у Державній прикордонній службі України) або реформувати ОП у галузь 25 із відповідною спеціалізацією з психології (через імовірне звернення у МОН щодо перерозподілу ліцензійних обсягів та переведення усіх здобувачів за спеціальністю на інші спеціальності в межах галузі 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»), чи розглянути можливість її перетворення на міждисциплінарну ОП.
2. Відкоригувати мету ОП відповідно до спеціальності, в межах якої здобувачам присвоюється кваліфікація – 053 Психологія, шляхом переведення акценту на підготовку фахівців-психологів, які спеціалізуються на роботі у військовій сфері.
3. При перегляді ОП враховувати в першу чергу професійний стандарт підготовки психолога, а не офіцера-прикордонника, галузеву специфіку власне психологічної сфери.
4. Забезпечити відповідність ОП вимогам Закону України «Про вищу освіту» щодо забезпечення у навчальному плані не менш ніж 25% дисциплін за вибором студента.
5. Збільшити обсяг кредитів практичної підготовки здобувачів для набуття професійних компетентностей із заявленої спеціальності (053 Психологія), адже передбачені на ОП 2 кредити для освоєння роботи на посаді заступника керівника підрозділу з персоналу, а, отже, навиків та набуття власне компетентностей, пов'язаних з роботою психолога, є недостатніми.
6. Збільшити у навчальному плані обсяг дисциплін, що забезпечуватимуть спеціалізовану підготовку фахівців для роботи із психологічними аспектами діяльності Державної прикордонної служби, тим самим посиливши впровадження НПП результатів власних наукових досліджень в освітній процес.
7. Посилити інтернаціоналізацію ОП у контексті студентського навчання, зокрема, залучати студентів до участі у програмах студентських обмінів.
8. Більше уваги приділити розвитку «м'яких» навичок здобувачів ОП.
9. Розробити документи щодо визнання результатів навчання у неформальній освіті із чіткими алгоритмами такого процесу.
10. При описі змісту курсів у силабусах чи їх аналогах вказувати критерії оцінювання курсу, кількість та специфіку контрольних заходів в межах дисципліни, а не лише узагальнені методи контролю і оцінювання навчальних досягнень.
11. Посилити залучення роботодавців до аудиторних занять.
12. При підборі НПП більше уваги приділити професійній кваліфікації персоналу.
13. Провести опитування випускників ОП про їх труднощі у становленні в посадах, якість засвоєних компетентностей та їх відповідність вимогам професійної діяльності та відобразити їх урахування в проекті змін до НП на 2020/2021 н.р.
14. Посилити залучення здобувачів вищої освіти на ОП до процесів перегляду та внесення змін навчального плану на ОП, зокрема, через проведення фронтальних анонімних опитувань про різні аспекти навчального процесу, проведення зустрічей,

фокус-груп, та відобразити це у відповідних документах (анкетах, протоколах зустрічей тощо).

15. Розмістити у вільному доступі усі версії перегляду ОП, актуальні навчальні плани та інші рекомендовані Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти документи, що відображають особливості функціонування ОП. Удосконалити веб-сайт через спрощення доступу до основних інформаційних блоків щодо функціонування ОП.
16. Гарантові ОП більш ретельно ознайомитися із вимогами чинного законодавства у сфері вищої освіти щодо розробки ОП відповідного рівня.

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про:

◁ умовну (відкладену) акредитацію ОП

6. Додаткова інформація

На підставі аналізу звіту експертної групи та бесіди з її представниками під час засідання ГЕР, вважаємо за доцільне висловити побажання до більш ретельної роботи експертної групи під час роботи над документацією та пошукової активності на етапі попередньої підготовки, на етапі проведення виїзної експертизи та під час написання звіту, та звертаємо увагу Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти на неякісну роботу експертів у складі сформованої експертної групи. Це, зокрема, обумовлено тим, що звіт експертної групи містить чимало загальних тверджень про сферу потенційного працевлаштування випускників ОП, затребуваність спеціалістів, функціонування ЗВО в цілому, утім має слабку доказову базу. Під час очної зустрічі на засіданні ГЕР не вдалося отримати достатньої кількості фактичних даних для верифікації чималої кількості представлених у відомостях самооцінювання ОП положень, адже експерти не мали при собі даних для відповідей на наші запитання. Наводимо приклади таких аспектів, що недостатньо відображені у звіті, за критеріями:

Критерій 1:

1. Хоча це було зазначено у наданих Національним агентством методичних рекомендаціях перед проведенням експертизи, експерти не звернули увагу на некоректно сформульовану мету ОП та не рекомендували програмі її відкоригувати
2. Зі звіту незрозуміло, як враховані інтереси здобувачів вищої освіти. Той факт, що ОП розміщена на офіційному сайті ЗВО і тим самим, на думку експертів, забезпечує урахування інтересів усіх заінтересованих сторін, не є достатнім доказом. Зокрема, у звіті не наведено інформації про те, в який спосіб здобувачі вищої освіти беруть участь у формуванні та коригуванні змісту ОП. Нез'ясовано також, в який спосіб до формування ОП залучена академічна спільнота, попри те, що участь роботодавців відображена досить об'ємно.
3. Зі звіту незрозуміло, чи при розробці програми взято та як саме взято до уваги досвід подібних іноземних ОП та яких саме ЗВО за кодомом (перелічено тільки декілька країн, у яких, імовірно, Академія має контакти із ЗВО, та не представлено їх перелік і доказів того, у який спосіб було враховано їх досвід при формуванні ОП. Експерти не продемонстрували, що володіють інформацією з цього приводу, деталі щодо цього аспекту представив на засіданні гарант ОП, хоча це мали б верифікувати експерти під час роботи над справою.
4. Експерти не зважили на той факт, що при описі галузевого контексту ОП до уваги взято лише професійний стандарт підготовки офіцера-прикордонника (стандарт галузі 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»), утім, незрозуміло, в який спосіб враховано специфіку галузі у контексті підготовки психологів.
5. У звіті експертів не наведено доказів відповідності ОП НРК та не представлено, що аналіз відповідності програмних результатів вимогам НРК (оскільки аналізована ОП була розроблена до затвердження Стандарту ВО зі спеціальності).
6. Відзначена експертами як слабка сторона «відсутність конкурентного середовища щодо досвіду підготовки заступників по роботі з особовим складом органів (підрозділів) ДПСУ» не є недоліком власне цієї ОП, адже не залежить від неї, відтак, не може бути відповідальними за її творення скоригована, а сама ОП таким чином не може бути покращена.

7. Попри декларованість експертами наявності скоригованої ОП під Стандарт вищої освіти зі спеціальності 053, яка перебуває на розгляді у Замовника, незрозуміло, чи бачили експерти цей документ та чи враховано в ньому вимоги Стандарту, адже це один з аспектів, який підлягає консультаційному оцінюванню експертною групою. На зустрічі вони підтвердили, що бачили оновлений зміст ОП, та зазначали, що там наявні зміни щодо однієї навчальної дисципліни, утім, наскільки системними вони є та чи відповідають Стандарту ВО зі спеціальності, доказів не навели.

Критерій 2:

1. Декларуючи якісну структуру, чіткість та логічність побудови ОП, експерти не звертають уваги на вказані зауваження щодо її змісту, зокрема, на наявність компетентностей, які, відповідно до матриці із додатку Л1, не забезпечуються жодною навчальною дисципліною, що ставить під сумнів їх роботу над аналізом ОП загалом.
2. Експерти відстоюють думку гаранта ОП щодо неможливості реалізації вимог Закону України «Про вищу освіту» щодо забезпечення 25% вибіркових дисциплін у навчальному плані на ОП та слідує його логіці щодо реалізації права на вибір індивідуальної траєкторії навчання здобувачів через самостійний вибір спеціальності та тематики курсових робіт, відтак, демонструючи нерозуміння вимог Закону.
3. Експерти не вбачають слабкою стороною програми практичну відсутність виділених на практику діяльності психолога навчальних компонентів: попри присутність в навчальному плані ОП лише 2 кредитів із 240, виділених на практику у контексті набуття фахових компетентностей (діяльність на посаді заступника керівника підрозділу з персоналу), та загалом 8 кредитів практичної підготовки, вказують (п.8), що «практика у даній ОП превалює над теорією у системі підготовки здобувачів вищої освіти». Вважаємо, що наявність семінарських / лабораторних / практичних занять в рамках аудиторного навчання не може бути прирівняно до виключно практичної підготовки здобувачів.
4. П.6, 7 та 8 за цим критерієм із експертного звіту не містять жодних фактів та доказів, що підтвердили б або спростували б надану у відомостях самооцінювання інформацію.

Критерій 3:

1. П.1 у звіті експертів фактично дослівно відображає аспект, що повинен бути підтверджений фактами, доказами та аналізом, натомість, у звіті вказано «Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та коректно оприлюдненні на веб-сайті ЗВО (<https://nadpsu.edu.ua/abiturientam/pravylyl-pryjomu>)», без достатніх доказів та аргументів, що не дає підстави для висновків за цим аспектом критерію. При переході за посиланням, наведеним у попередньому пункті, щодо Правил прийому, встановлено, що методика розрахунку конкурсного балу описана у п.8 розділу 7 Правил прийому. Така невідповідність є свідченням того, що експерти самостійно не перевіряли достовірність даних, наведених у звіті про самооцінку.
2. Відзначені сильні сторони за цим критерієм не стосуються акредитовуваної ОПП.

Критерій 4:

1. П.1 не відображає ілюстрації того, як саме форми і методи навчання сприяють досягнення цілей та РН – експертами просто перелічені ці форми та методи, які подає ЗВО в відомостях самооцінювання. Твердження про те, що «розподілення кількості годин між різними методами навчання корелює з заявленими результатами навчання»

потребує прояснення та доказової бази, якої у звіті не простежено. Наведена у звіті можливість обирати тематику наукових робіт здобувачами ВО вбачається одним із аспектів академічної свободи, у той же час – не єдино можливим доказом студентоцентрованого підходу, як вказують експерти.

2. П.2, 3, 4 та 5 є майже дослівною копією відповідних блоків відомостей про самооцінювання та не містять нових даних, які верифікують подану інформацію, зокрема, інформації з інтерв'ю зі здобувачами вищої освіти, які могли б підтвердити вчасність та повноту отримання інформації, викладачами, які цю інформацію готують і чиї дані мали б збігатися з відомостями від студентів-курсантів та ін.; інформації про те, який саме практичний досвід чи науковий доробок конкретних викладачів був покладений в основу оновлень контенту навчальних дисциплін, наскільки слухними та інноваційними ці оновлення розглядають самі студенти тощо.
3. Декларована ЗВО та підтверджена експертами інтернаціоналізація ОПП не знаходить у звіті фактично підтвердження – не з'ясовано, скільки та які саме студенти отримують подвійні дипломи, скільки та які викладачі беруть участь в міжнародних стажуваннях, як саме реалізуються інші наведені форми співпраці в рамках угоди про партнерство з FRONTEx. На засіданні ГЕР більш детальну інформацію щодо міжнародної співпраці викладачів надає гарант ОП, водночас, було з'ясовано, що студенти мало залучені до такої роботи. Експерти на це не зважають, оцінюючи рівень відповідності критерію на А.
4. Відзначаючи відповідність ОП критерію на рівні А, не наведено жодних аргументів, не відзначено кращих практик (те ж саме стосується інших відзначених на рівень А критеріїв 5, 6 та 8).

Критерій 5:

1. Експертами не наведено прикладів дотримання зазначених нормативних документів, що урегульовують питання щодо контролю та оцінювання, конфлікти інтересів, відтак, незрозуміло, чи насправді працюють наведені документи.
2. Незрозуміло зі звіту, що вказують здобувачі вищої освіти та викладачі ОП про обізнаність та дотримання академічної доброчесності. Попри декларування технічних засобів перевірки робіт на наявність/відсутність плагіату, незрозуміло, які саме роботи перевіряються, які санкції вводяться у разі їх недотримання, чи бували вже подібні випадки та які їх наслідки (не лише зі слів керівництва ЗВО та ОП, але й курсантів та викладачів).
3. У відомостях самооцінювання зазначається проведення «популяризаційних та роз'яснювальних зустрічей з метою пояснення місії та функції кодексу етики» за участі «ініціативних груп здобувачів вищої освіти та викладачів», однак експерти не вказують, чи мали вони зустрічі з представниками цих ініціативних груп задля верифікації вказаної інформації. Аналогічно, зазначено, що на ОП регулярно відбувається «розроблення, впровадження й оновлення навчальних курсів або модулів з академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти» - чи були присутні на зустрічах з експертами представники НПП, залучені до цієї діяльності? Не маючи цієї інформації, складно оцінити відповідність ОП цьому критерію, тим більше на рівень «зразковості» (А).
4. Попри декларовану розробниками ОП та експертами чіткість форм контролю, валідність окремих її елементів оцінити складно. При описі змісту курсів у силабусах чи їх аналогах рекомендовано вказувати критерії оцінювання курсу, кількість та специфіку контрольних заходів в межах дисципліни, а не лише узагальнені методи контролю і оцінювання навчальних досягнень, зазначені у формі самооцінювання – студенти повинні бути поінформовані про оцінювання в деталях, аби мати змогу

коректно розподілити зусилля для виконання відповідних завдань. Експерти такої рекомендації ОПП не дають, вбачаючи її зразковою за цим критерієм.

Критерій 6 описаний у звіті добре, із зазначенням чималої кількості деталей та фактів, що вкладають добру доказову базу. Цей факт викликає подив у світлі того, що експерти неякісність звіту аргументують відсутністю досвіду подібної діяльності раніше.

Критерій 7:

Зі звіту ЕГ незрозуміло, як матеріально-технічна база Академії сприяє досягненню цілей та результатів навчання конкретної ОП. Зокрема, наявність аудиторій сама по собі ще не вказує на їх достатню кількість та відповідний стан для реалізації навчального процесу, про що у звіті експертів не зазначено. На засіданні ГЕР експерти зазначають, що в ЗВО наявна спеціальна лабораторія, що сприяє практичній підготовці здобувачів, водночас, у звіті про це згадки не знаходимо.

Критерій 8:

Зі звіту незрозуміло, як відбувається опитування здобувачів вищої освіти щодо роботи НПП – у формі фокус-груп за участі лиш частини здобувачів чи анонімно, у формі опитувань усіх. Дані щодо інших елементів внутрішньої системи забезпечення якості безпосередньо на ОП надані розмито, без належної доказової бази.

Критерій 9:

У зауваженні експертів щодо відсутності «Таблиці пропозицій» таке формулювання незрозуміле: чому пропонують саме такий спосіб комунікації зі стейкхолдерами?

Підсумовуючи, Галузева експертна рада пропонує Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти звернути увагу членів експертної групи на необхідність більш ретельного підходу до формування і опису доказової бази щодо відповідності освітньої програми критеріям оцінювання за результатами виїзної акредитаційної експертизи.

Доповідач

І. Кривенко